

SOKOLSKI GLASNIK

1926.

U Ljubljani, dne 31. marta 1926.

6.

„Moja savest je čista!“

Govor staroste JSS. brata E. G a n g l a na glaynoj skupštini u Đakovu
14. marta o. g.

Bratska glavna skupštino!

Braćo i sestre!

Taman sada dođosmo sa njegova groba, gde smo se u dubokom počitanju i vrućoj ljubavi poklonili imenu i radu najvećega Jugoslavena XIX. veka — vladike Josipa Jurja Strosmajera, čijim se imenom diči bratska župa, u kojoj zborujemo sada. Rodila ga je ravna hrvatska Slavonija, a njegovo iskreno, plemenito i rodoljubno srce jednakom je bratskom ljubavlju grlilo sva plemena našeg naroda. Još u mladenačkim ga je godinama dobra kôb dovela u bratski saobraćaj s pesnikom slavenske uzajamnosti, s čuvenim Čehoslovakom Janom Kollarom. Te prijateljske veze proširile su njegov pogled preko uske samohrvatske domaće grude po svom jugoslovenskom ozemlju i po svom slavenskom svetu čak do matice ruskih gradova, do bela Kijeva, komu je godine 1888. poslao svoj blagoslov proslavljajući uzvišenim rečima veliku slavensku Rusiju.

I kad su pred trideset godina započeli jugoslovenski studenti u Pragu pokret za integralno narodno jedinstvo Jugoslavena, pozdravio je njihovo delo i Strosmajer s radosnim poklikom: «Vaša svrha je divna, i dao Bog, da ju postignete! Tko uzgaja ljubav, slogu i jedinstvo u našem narodu, pa zvao se on Srbin ili Hrvat ili Slovenac, on je pravi kršćanin, ljubitelj života, slobode i slave svoga naroda!» — I u trenutku, koji bijaše za Strosmajera u njegovu čitavome dugome i blagotvornome životu možda najveličasniji, kad je dne 1. oktobra 1882. blagoslivljao svoju katedralu u Đakovu — kakve su bile tada njegove reči? «Jedinstvo, sloga i ljubav našega naroda bila mi je, a i sada je, jedina i najveća želja na svetu. Vazda sam mislio na to jedinstvo, vazda sam delovao za tu slogu i ljubav, i ako su me možda mnogi radi toga krivo sudili. Za jedinstvo našega naroda spreman sam žrtvovati sve, pa i život svoj! Narod naš je siromašan i bez prijatelja; ali svemu tomu ćemo doskočiti, ako dođemo do sloge i ljubavi, ako dospemo do svoga jedinstva. Kad mi kucne čas rastanka, onda će moja poslednja molitva biti molitva za jedinstvo našega naroda. Svemogućí, večni Bože, smiluj se mome dobrome narodu i ujedini ga!»

Razumljivo je, da se je takav Jugosloven i Slaven, kaki bijaše J. J. Strosmajer, veselio svakomu napretku u jugoslovenskom i slavenskom svetu i da je bio oduševljenjem i činom podupiratelj Sokolstva, priznavajući i uvažavajući njegove velike zadaće u borbi za pravdu, moć i čast Slavenstva. «Zadaća doista koliko uzvišena, toliko velika i pomučna! Ali dobra volja i pravedni Bog pomoći će, da će neumorni Sokol, koji je dosada bio pionir narodne prosvete, tu zadaću ispuniti i pokazati nama svima, šta sloga i rad može i što vredi cigli jedan Sokol u svesnu i valjanu narodu, koji rađa i odgaja same sokoliće. Bog blagoslovio! Bog pomogao!» Tako piše Ljubljanskomu Sokolu dne 19. januara 1889. «sa bratskom ljubavlju najodaniji brat i prijatelj J. J. Strosmajer.»

Tolikoj veličini duše i srca tog odličnoga sina naše zemlje, ustanovitelja Jugoslovenske akademije znanosti i umetnosti u Zagrebu; sagraditelja veličanstvenoga hrama božjega u Đakovu, što ga oživljava duh iskrene vere

bratstva i ljubavi i diže do neprocenive umetničke vrednosti rada oblikujućih umetnika; meceni svega kulturnoga htenja i snovanja našeg naroda u najtežim vremenima zavisnosti i ropstva; neustrašivome, doslednome propovedniku i oduševljenom propagatoru narodnoga jedinstva klanja se jugoslovensko Sokolstvo, kličući besmrtnome vladici Josipu Jurju: Slava! Slava! Slava!

Braćo i sestre!

U ovom svečanom trenutku, kad smo prema toj izvanrednoj, gotovo jedinoj pojavi u našoj nacionalnoj istoriji učinili svoju bratsku sokolsku dužnost počitanja i odanosti; čini mi se da je potrebno, da u potkrepu naše iskrenosti ponovno svratimo pažnju i pozornost sve naše najšire javnosti od najviših službenih krugova naše države do zadnje kolibice, bila ona gdemudrago u zapuštenosti i samoći na našoj zemlji, da svratimo, ponavljam, i našu pažnju na temeljno načelo jugoslovenskoga Sokolstva, na kojem to Sokolstvo stoji i bez koga pada; na glasnu, jasnu i beskompromisnu ispovest naših srdaca i duša, naše tvornosti i naše volje, kako smo to već učinili na sokolskom saboru u Novom Sadu i u Zagrebu — a to je: jedan narod, jedna država, jedno Sokolstvo! — Jedinstvo naroda, to je stopljenje sviju nas u jednu silnu, svemu svetu imponujuću kulminaciju duševnih i moralnih energija i fizičkih sila; jedinstvenost države — to je sva naša zemlja što se diže k slavi i jakosti budućih dana pod živim lepršanjem modro-belo-ervene zastave, kojoj je tkaninu pralo Skadarsko i Ohridsko jezero, koju zove k sebi talas Solunskoga zaliva, kojoj tkivo rada Baranja, Bačka-Banat, koju su svojom proglasile Crna Gora, Stara Srbija i Makedonija, koju su zasadile u svoje stene Bosna i Hercegovina, kojoj Hrvatska, kitnjasti Srem i ravna Slavonija nazdravljaju iz vrućega sreća, na koju sa čeznućem gleda Istra, Kras i Gorica, kojoj u Dalmaciji pripeva himnu slave šum i vihar Jadranskoga mora, koju čeka knežev presto na Gosposvetskom polju — zastavu, koju u junačkoj pesti drži nepobediva, slavna naša sokolska Šumadija!

Sve to jedna je zemlja — naša zemlja! Posvuda tu biva jedan narod — naš narod! Sav taj kraj naš je skupni sokolski dom — dom jugoslovenskoga Sokolstva!

Taj simbol našega jedinstva — ta naša državna trobojnica — raste iz grobova, iz kosti i pepela stotine hiljada naše braće, koji su umirali i porođenje naše slobode kropili krvlju svojih srdaca; toga se simbola dotiče bela ruka velikoga sveštenika Josipa Jurja; njegova nema usta danas na nj dišu božji blagoslov da ga taj naš simbol prenese od srca do srca i prelije iz duše u dušu kao čudotvornu rosu, koja mrtvo eveće probuđuje i puni ognjem i životom.

I iz vernih svojih sokolskih srdca, punih vatre i životne snage, šaljemo bratske pozdrave na jug, sever i zapad, otkuda naša braća i naše sestre pružaju ruke, okovane u lance bednoga ropstva, kao ono dete što plače, kao siročić, što je bez majke ostalo. Pesti okrutnih gospodara tlače i more nacionalnu svest stotini hiljada naših ljudi; žalostna njihova sudbina sama je po sebi dovoljno glasna opomena svim poštenim Jugoslovenima: Združite se, ujedinite se, da nas oslobodite i osvetite! — Zla kob te naše braće svakome je jugoslovenskome Sokolu kategoričan imperativ, da se okanimmo svakoga separatizma, svake plemenske i verske mržnje i neustrašivosti, jer sve, što nije za jedinstvo države i naroda, cepa naše sile, umanjuje našu otpornu snagu, drobi našu jakost i svesno i hotimice neizmerno šteti ugledu i moći naše države, a koristi svim našim mnogobrojnim dušmanima. Mi Sokoli, sinovi boja i vihara, deca istine, svetla i slobode, mi smo spremni na svaku žrtvu, što ju zahteva od nas nedotakljivost, uzvišenost i svetost naše domovine. Znamo da stojimo bezuvetno u službi naroda i domovine, zato brižno čuvamo svoju ne-

zavisnost od svakoga, jer je naša ideja tako velika i tako nadsve narodna, da rad po njenim ukazima veže i iscrpljuje sve naše sile i da može ona sama — raširena među svim narodom i jedino njemu namenjena — da preobrazi svu njegovu moralnost i duševnost, da okrepi i podigne sve njegove fizičke sile i da usmeri njegove korake k stalnome napretku, ka kulturnoj i političkoj slobodi!

U tom dubokom uverenju, što je večna luč u svetištima naših srdaca, zastavlja me pamet kod imena našega prvoga staroste brata dr. Ivana Oražna, koji je pred pet godina iznenada lego u prerani grob. Toga se žalosnoga petoga dana smrti ljubljenoga brata staroste spominjem toplom zahvalnošću, što je dugujemo bratu, koji je pred nama stajao kao uzoran muž, goreć sav za dobrobit naše domovine, služeći nesebično za svega svoga života načelima sokolskoga bratstva, plemenit srcem, iskrene duše, zborom i tvorom jugoslovenski Sokol! — Spominjem svu braću i sestre, što ih je u netom prošloj godini ugrabila smrt iz naših redova. Nema župe u našem savezu, koja ne bi imala još svež grob preminulog brata ili sestre. Bila svima našim milim pokojnicima bratska zahvala za pošten sokolski rad, što su ga vršili u ime svete naše stvari! Praznine, koje su ostale iza njih, ispunimo podvostručnim radom; gubitak nadoknadimo time, da svojim sokolskim radom i životom pridobijemo za se deseterostruki broj novih pripadnika, koji neka Tyrševoj ideji ostanu verni do smrti! Slava našim pokojnicima! Slava prvome starosti bratu dr. Oražnu!

Braću i sestre!

Československa Obec Sokolska, naša jaka saveznica, poslala je amo na našu glavnu skupštinu prvoga svoga predstavnika, svojega starostu, brata dr. Josipa Scheinera. Prvi put je to, da ima JSS. u svojoj sredini na svojoj glavnoj skupštini brata starostu Scheinera. Iskreno ga i bratski pozdravljam! U njemu je utelovljena Tyrševa ideja, ta on bejaše neposredni učenik velikoga svoga i našega učitelja Tyrša. Bratu dr. Scheineru Sokolstvo je životno zvanje. On je apostol toga Sokolstva, koje nije obuhvatilo svojom moću, što oživljuje i preporada, samo Čehoslovačke, nego je, kao najodličnija nacionalna, kulturna i borbena organizacija, postalo svojinom svega Slavenstva, koga veže i spaja u jednu ogromnu, samosvesnu i ponosnu sokolsku obitelj. I ako si predočimo silu te slavenske sokolske solidarnosti i jednakosti, tada jedva pravo spoznavamo malenkost i tesnogradnost svijui, koji iz veličajnog kola, što obuhvata sav slavenski svet i sva slavenska plemena, izlučuju same sebe i stižu se u uske granice domaćega obzora, mesto da bi se širokim pogledima u veliku zadaću i budućnost Sokolstva i Slavenstva pridružili našoj zajednici i propehu naše zajedničke stvari žrtvovali svoje sile i svoj rad! Brat dr. Scheiner kazao je i kaže sa Sokolstvom puteve do praktične slavenske uzajamnosti. Baštinu velikoga Tyrša prenaša u život svih slavenskih plemena s uverljivom gorljivošću, jer zna, da se može Slavenstvo po Sokolstvu da popne na čelo svim kulturnim narodima. Osobito tesne i bratske veze spajaju starostu brata dr. Scheinera s našim Sokolstvom, zato mu — radujući se njegovoj poseti — kličem bratsku dobrodošlicu! Na zdar! Zdravo!

Pozdravljam dragoga našega znanca, brata Vincenca Štěpaneka, namesnika staroste ČOS.; on je, kako i dosada na svaku našu glavnu skupštinu, dohrlio danas i na ovu, da ponovno utvrdimo bratske veze slavenskog sokolskog severa sa slavenskim sokolskim jugom. Naš dobri i mili brat Štěpanek, budi nam bratski pozdravljen! Na zdar! Zdravo!

Pozdravljam brata Vladimira Müllera, što ga je tehničko vodstvo ČOS. poslalo na našu glavnu skupštinu, odnosno na jučerašnju sednicu zbora župskih načelnika, da se uveri, kakva su naša braća tehničari, da presudi, koliko smo već postigli u tehničkim pripravama za VIII. svesokolski slet u Pragu. —

Između poteškoća, koje sprečavaju razvoj našega Sokolstva, možda je najveća ta, što danomice sve to više osećamo da nedostaje broj kvalifikovanih prednjaka i prednjačica, koje svuda i svugde upravo nužno trebamo.

Glavna zadaća novoga starešinstva što će ga danas birati naša skupština, i novoga saveznoga tehničkoga odbora biće, da organizuje i izvede tečajeve za prednjake po župama i u Savezu. Ti tečajevi treba da što bolje otpomognu tome velikome našem nedostatku. Uveren sam, da će se to dogoditi, ne budu li nam na putu materijalne poteškoće, a ujedno sam uveren da će i škole za prednjake u Tyrševu domu doprineti veliku blagodat našem Sokolstvu. Zahvaljujući ti se, dragi brate Mülleru, na bratskoj pomoći, pozdravljam te bratski. Na zdar! Zdravo!

Za dokaz, da u ovom trenutku mislimo na svu braću in sve sestre Česloslovačke, predlažem, da otpošljemo u Prag ovaj brzopisni pozdrav:

Československa Obec Sokolska, Prag — Tyršev dom.

Na VII. glavnoj skupštini JSS. obnavljamo u prisutnosti zastupnika ČOS. bratske veze československe-jugoslovenske sokolske uzajamnosti i šaljem braći i sestrama iskrene pozdrave, radujući se veselome viđenju na sletu u Pragu! Zdravo!

S veseljem spominjem se i bratskoga Sokolstva poljskoga, koje je prilikom osnutka sveze Slavenskoga Sokolstva dne 14. augusta 1925. u Varšavi oduševljeno stupilo u kolo slavenskog sokolskog bratstva te time pokazalo da pravilno shaća Tyrševu neumrlu ideju. Braću Poljake pozdravljam ovom brzopisnom:

Związek Sokolstwa w Polsce, Warszawa — Fokal 2.

Jugoslovenski sokolski savez, sabran na svojoj glavnoj skupštini, šalje u prisutnosti zastupnika bratske ČOS. svoj braći i sestrama u slavnoj Poljskoj zemlji iskrene pozdrave! Da živi slavensko sokolsko bratstvo! Czolem! Zdravo!

Ugodna mi je dužnost, da se setim braće Rusa, koji — živeći među bratskim slavenskim plemenima, crpaju iz ogromne Tyrševe tvorevine nove, sveže sile, da njima čuvaju i dižu svoje fizičke i moralne sile, da služe slavi ruskoga imena i gaje u svojim srcima ljubav do nesretne domovine. Iskreno ih i bratski pozdravljam! Predstavništvu njihove sokolske organizacije šaljem ovu pozdravnu brzopisku:

Sojuz ruskago Sokolstva, Prag — Strašnice 166.

Bratskom ruskom Sokolstvu sa glavne skupštine JSS. bratske pozdrave! Slava Rusije ustaj pomladena u duhu slavenskoga Sokolstva! Zdravo!

Pozdravljam Vas, braćo i sestre, što su Vas naše župe otposlale na našu glavnu skupštinu u Đakovo, da izvršite svoje sokolsko pravo i dužnost, to jest, da izrečete sud o našem radu prošle poslovne godine i da označite zadaće i puteve našem radu za godinu 1926. Pre svega stoji pred nama Lyon i Prag. — Što je sadašnje starešinstvo učinilo, o tom će Vas izvestiti pojedini funkcionari. Mene veže dužnost, da Vam otkrito i bratski izjavim: Naša dobra i najbolja volja mnogo je puta naišla na zapreke, te nismo sav, sve to veći, posao mogli da izvršimo vazda i tako, da bi svaki pojedinac mogao da bude zadovoljan. Nedostajanje sam prednjaka već spomenuo, a ne manjih prilika je prouzročivalo i materijalno pitanje, koje je u prevelikoj meri vezalo na se sve naše sile. I ako materijalnu požrtvovnost našega članstva ne možemo da bezuvetno pohvalimo, ipak ističem, da nema organizacije u našoj domovini, koja bi za se toliko novčanih žrtava doprinela, koliko je to učinilo naše Sokolstvo. Na stotine tisuća iznašaju doprinosi za Sokolstvo od nas samih. Dokaz je to velike ljubavi za našu zajedničku stvar, pa mi ta činjenica budi nadu, da će novom starešinstvu uz takovo razumno gospodarstvo i uz takovu požrtvovanost svega članstva uspeti da u tekućoj godini sanira naše financije. I svakome, tkogod dode za nama na naša mesta, biće rad lakši i

uspešnji. Apeliram na sve župske i društvene funkcionare, da budu svesni svojih dužnosti i da svemu članstvu služe za uzor nesebičnih i redoljubnih sokolskih radnika! Sve izvršujuće organe sokolskih zadaća telesnouzgojnog i moralnouzgojnog pravca upozorujem na poglaviti rad, komu treba da posvete svu skrb i pozornost, a to je uzgoj dece i naraštaja, iz kojih će izrasti nov sokolski rod! Upozorujem ih na veliku uzgojnu moć uzornog sokolskog života, što je naša najjača privlačiva sila i naša najizdašnja agitacija, kojom će se napuniti naše vežbaonice i pomnožiti naši redovi.

Bratski i najsrdačnije pozdravljam svu braću i sestre, koji su u službi narodnog i državnog jedinstva, jer ne će i ne mogu da prekrše zakletvu, koju su položili na naš zakon i ustav, a i sokolska svest im brani da oskvrnu svoju sokolsku čast i obezčaste svoj čisti, ponosni, sokolski značaj! Svoj toj braći i svim takim sestrama bratski: Zdravo!

U ovom ozbiljnom momentu velika iskušavanja sviju čistih, plemenitih i stalnih značajaeva stoji jugoslovensko Sokolstvo dobrovoljno i samosvesno uz bok s našom slavnom vojskom, da odbije neprijatelja izvanjega i da se junački bori protiv dušmana, ako je među nama. I u istom oduševljenju, kojim ponovno prisižemo vernost zastavi naše ujedinjene domovine, šaljemo bratske pozdrave prvome predstavniku naše države — svojemu sokolskomu bratu Njegovu Veličanstvu kralju Aleksandru I., šaljemo bratske pozdrave prvome predstavniku savezničke bratske Československe republike — bratu prezidentu Masaryku! Neka živi Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. i njegov kraljevski dom! Neka živi prezident Masaryk! Zdravo!

Predlažem bratskoj skupštini, da otpošljemo dvije brzojavke:

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander I. — Beograd.

Sedma glavna skupština JSS., što se vrši u nazočnosti zastupnika ČOS, u kraju rada i smrti velikoga Strosmajera, šalje Vašemu Veličanstvu i kraljevskome Domu odane bratske pozdrave. Neka živi junački rod Karadorđevića! Živela domovina! Živeo ujedinjeni narod! Zdravo!

Prezident Masaryk — Prag.

Na sedmoj glavnoj skupštini JSS., što se vrši u kraju, gdje je delovao i umro veliki Strosmajer, ponavljamo u prisutnosti zastupnika ČOS, veze československoga i jugoslovenskoga bratstva i odano pozdravljamo brata prezidenta. Živjela československa republika! Zdravo!

I konačno, ali ne manje srdačno, pozdravljam lepo Đakovo, komu je ime proslavio širom kulturnoga sveta veliki vladika Strosmajer. Ovdje je on duševno vladao svome narodu 56 godina, s ovoga ga je mesta kulturno dizao, ovdje je pleo prve veze našem nacijonalnemu jedinstvu, odavde je branio i čuvao čast i prava narodu i jeziku svome! Sagradio je velebnu katedralu, koja se danas diže nad njegovim svetim grobom u veličajnu kupolu, bacajući poglede prema jugu na slavenski Balkan, obazirajući se k zapadu na divnu Frušku goru i Banatsku ravnicu, gledajući preko Papuka prema zapadu na Hrvatska brda i slovenačke gorske gorostase, a na severu joj šum Drave donša pogranične pozdrave: daljna jeka ranjenih srdaca, u kojima su nade!

Ispod ove kupole plovi po svoj Jugoslaviji vladčin glas: «Moja savest je čista!» Ta njegova reč bila je ljuto nabrušen mač, kojim je sekao i lomio ukoravajuću gestu germanskoga Habsburgovca, kad je ovaj htio da ukori vladiku radi brzojavnog pozdrava jubileju kijevskog univerziteta.

Braću i sestre! O da bi i nad svakim od nas izrasla kupola vlastitih rodoljubnih dela pa da se ponosno razgleda na sve strane, ne bojeći se nikoga, a svoj našoj domovini na lepotu, korist i čast! Neka svako sokolsko srce, utvrđeno i značajno u sokolskoj svesti, odbije svaki napadaj na poštenost i nesebičnost sokolskoga rada «uma svetlim mačem,» iz kojega se žare plamenim slovima reči: «Moja savest je čista!» —

Svima i svakome moj iskreni i bratski pozdrav! Zdravo!

VII. glavna skupština JSS.

održana je u nedelju 14. marta 1926. u 9 sati pre podne u dvorani vatrogasnog društva u Dakovu. Na skupštini su bile zastupljene po svojim delegatima sledeće župe: Banja Luka, Beograd, Bjelovar, Celje, Kragujevac, Kranj, Ljubljana, Maribor, Mostar, Niš, Novi Sad, Novo mesto, Osijek, Rijeka, Sarajevo, Skoplje, Split, Šibenik, Tuzla, Veliki Bečkerek, Zagreb i Zaječar. Brzojavno je opravdala svoje osustvo župa Užice. Prisustvovalo je 65 delegata i 15 članova starešinstva JSS. Starešina br. Gangl otvorio je u pol 10. pre podne skupštinu iskrenim pozdravom svima prisutnima; napose pozdravlja zastupnike ČOS., br. starosta dr. Scherera, zamenika starešine br. V. Štćpanka i člana načelnništva br. Müllerera. Po svršenom izveštaju br. starešine uzima reč oduševljeno pozdravljen starosta ČOS, dr. Scheiner, koji se u krasno zasnovanom govoru zahvaljuje za pozdrave, te u isto vreme pozdravlja u ime ČOS. Među svojim govorom je izručio br. Ganglu plaketu, koju poklanja ČOS. u znak najbližih međusobnih veza JSS., našto je zaključio svoj govor iskrenim «Do viđenja u zlatnom Pragu!»—Među dugotrajnim oduševljenjem zahvaljuje br. starosta Gangl za pozdrave i plaketu, koja će biti jugoslovenskom Sokolstvu trajna i dragocena uspomena na iskrene i bratske veze sa českoslovačkim Sokolstvom po starom našem sokolskom geslu: Vernost za vernost!

Pošto je izveštaj saveznog tajnika br. dr. Fuxa štampan, se isti na predlog br. dr. Kovačića ne čita već, se jednoglasno prima.

Izveštaj saveznog T. O. Prvi zamenik saveznog načelnika brat Vojinović pročitava pismen izveštaj br. Ambrožiča do njegove demisije. Zamenik načelnika br. inž. Poženel daje vrlo iscrpan i tačan izveštaj o tehničkom delovanju po demisiji br. Ambrožiča, čije poslove je vodio do danas on.—Oba izveštaja primljena su jednoglasno i sa odobravanjem.

Izveštaj br. gospodara. Brat Čobal tumači izveštaj o računskom zaključku JSS. i o delovanju gospodarskog odseka. Izveštaj je iscrpan i vrlo zanimiv i pruža tačan pregled u gospodarstvu JSS. Izveštaj se jednoglasno prima, kao i predlog gospodarskog odseka, da se povisi savezni porez za godinu 1926. od 5 Din na 10 Din. Povodom izveštaja gospodarskog odseka, predlaže skupštini br. Kosta Petrović sledeći predlog:

1.) Da se proračun za godinu 1927. izradi na osnovi opterećivanja župa prema ekonomskoj snazi kraja u kojem se župa nalazi. Preporuča se župama, da podele na sličan način opterećenje društava.

2.) Skupština JSS. načelno rešava, da se «Sokolski Glasnik» imade štampati u tolikom broju, koliko imade skupno članova JSS. Glavna skupština upućuje starešinstvu JSS., da za iduću glavnu skupštinu izradi predlog, kako bi se mogao ovaj zaključak privesti u delo.—Predlog se jednoglasno prima.

Izveštaj statističnog odseka. Upravo uzoran i odličan izveštaj daje u ime statističnog odseka JSS. br. Švajgar. Izveštaj je sastavljen izvanrednom tačnošću, te je vrlo zanimiv, jer je u njemu navedena tačna statistika brojevima, kao i delovanje župa i društava na tom polju.—Izveštaj se prima jednoglasno obilnim odobravanjem.

Prosvetni izveštaj. Iscrpan i zanimiv izveštaj daje u ime prosvetnog odseka br. Jeras.—Izveštaj se prima.

Lekarski izveštaj. Brat dr. Jamar daje iscrpan izveštaj u ime lekarskog odseka. U svom izveštaju navodi i naglašuje veliku potrebu delovanja lekarskih odseka, jer se već po toj maloj statistici, koju je primio savezni lekarski odsek vidi kako žalostno je zdravstveno stanje našeg članstva. Najuzornije je poslovaio lekarski odsek Gorenjske sokolske župe. Na kraju svog izveštaja predlaže, da izda starešinstvo JSS. «Zdravstvenu čitanku za očuvanje zdravlja».—Izveštaj i predlog jednoglasno primljeni. Izveštaju se javi br. dr. Mrvoš, koji izjavljuje, da je uzrok slabom zdravstvenom stanju našeg članstva, nemanje vežbaonica dovoljno zdravstveno i higijenski oprem-

ljenih. — Preporuča, da starešinstvo o tom razmišlja, kako bi se tome pomoglo. Brat dr. Kujundžić predlaže, da se lekare za njihovo pregledanje nagradi, o čemu neka promisli starešinstvo JSS. Brat Korunović predlaže nekoliko saveta što se liče naraštaja o čemu neka razmišlja lekarski osek. Brat dr. Jamar uzima sve predloge do znanja, a detaljno rešenje neka se ustupi lekarskom odseku JSS. Brat dr. Jamar nadalje izveštava o štampanom predlogu saveznog TO. i LO. glavnoj skupštini JSS. «Protivalkoholni pokret u JSS. Predlog je bio velikim odobravanjem jednoglasno primljen.

Izveštaj o «Poškodbenem fondu». Brat Marolt daje iscrpan izveštaj o ozlednom fondu za godinu 1925. Ukupno se isplatilo iz ozlednog fonda 5275 Din u 14 slučajeva. Fond raspolaže sa 90.000 Din. Predlaže, da se usvoji i za godinu 1926. doprinos u ozledni fond 1 Din za članstvo i naraštaj. Osek će razmišljati, i nastojati uvesti ozledno osiguravanje dece.

— Izveštaj i predlog se jednoglasno prima.

Pošto su time bili izveštaji funkcionara iscrpani predlaže br. dr. Salamun u ime odsutnih revizora starešinstvu JSS. za poslovnu godinu 1925. potpuni absolutorij, što skupština jednoglasno prima.

Izbor starešinstva JSS. za godinu 1926. Brat dr. Salamun predlaže, da se vrše izbori per aklamacionem, pošto je o kandidacionoj listi već kandidacioni osek raspravljao na svom selu 13. o. mj. te uneo neke promene. Za starešinu se među oduševljenim i općim odobravanjem opet izabere br. Engelbert Gangl, koji izjavljuje, da hvali na izkazanom poverenju i izbor prima. Za I. zamenika starosti se izabere br. dr. Lazar Car (Zagreb), za II. zamenika starešine se izabere br. Đuro Paunković (Beograd). Pošto br. Bajželj ni pod kakvim uslovom ne prima mesto III. zamenika starešine, predlaže br. Smertnik zaslužnog sokolskog radnika brata Bogumila Kajzelja, koji izbor prima. Brat Vojinović poručuje, da je zbor župskih načelnika predlagao za saveznog načelnika brata Ambrožiča, pošto se je pak on brzojavno zahvalio za poverenje izjavom, da izbor ne prima je zbor župskih načelnika zaključio predlagati za načelnika JSS. brata dr. Viktora Murnika, za zamenike ovu braću: Miroslav Vojinović (Beograd), Dragutin Šulce (Zagreb) i inž. Albert Poženel (Ljubljana); za načelnicu sestra Joža Trdinova, zamenice pa sestre: Milena Govekarjeva (Ljubljana) Anuška Jugova (Zagreb) i Dana Ilićeva (Beograd). — Predlog br. Vojinovića se jednoglasno prima.

Za predsednika prosvetnog odbora se bira br. Josipa Jerasa. — Za članove starešinstva se izabere braću: dr. Srdjan Budisavljević (Zagreb), dr. Mirko Buić (Split), Josip Čobal, dr. Riko Fux, dr. Gustav Gregorin, August Ludvik, dr. Franc Kandare, dr. Alija Košir, Nande Marolt, Josip Smertnik, Verij Švajgar, Vilko Turk, inž. Fran Zelenko, Tošo Živković (Skoplje). Kao zamenike se izabere sledeću braću: dr. Tone Jamar, Lev Franke, dr. Franta Mis, dr. Voja Besarović (Sarajevo), Kosta Petrović (Subotica) i Božo Račić. Za revizore izabrana su braća: Josip Malenšek, Franjo Medić, Milan Sterlekar. Sud; braća: Janko Bleiweis, dr. Pavel Pestotnik, dr. Dinko Puc, dr. Janko Rupnik, dr. Dragutin Treo. Zamenici: dr. Andrej Kuhar, Karel Pleiweis, dr. Milan Šubić.

Izveštaj o VIII. svesokolskom sletu u Pragu. Brat dr. Fux daje iscrpan izveštaj o pripremama za čim častnije učestvovanje našega Sokolstva u Pragu. Do sada je prijavljeno oko 6000 članstva. Izveštaj se jednoglasno prima i odobri.

Predlozi odbora i starešinstva JSS. Skupština JSS. zaključuje: «Smatra li bratska ČOS. potrebnim, da bude na slet u Prag pozvana i gimnastička organizacija 'Savez Bugarskih Junaka', to se tome pozivu ne protivi JSS.»

Predlozi župa. 1.) Sokolska župa Svetozara Miletića, Novi Sad, predlaže skupštini JSS., da se po mogućnosti prenese sedište saveza u godini 1929., koje godine se vrši III. sabor jugoslovenskog Sokolstva u prestonicu Beograd, svoj predlog je i obrazložila. Sve pripreme neka izvrši starešinstvo JSS., a zainteresovati mora i beogradsku sokolsku župu. Predlog se jednoglasno prima. — 2.) Sokolska župa «Dušan Silni» Beograd podnosi skupštini JSS. sledeći predlog: Da se obzirom na sokolsku devizu «Jedna država, jedan narod, jedno Sokolstvo» od sada zvanični savezni organ «Sokolski Glasnik» štampa jedinim opšte priznatim pismom latinicom i srpsko-hrvatskom ekavštinom, rukovodeći se pri tome fundamentalnim principima našeg jezika postavljenim još od pokojnog Škerlića i predratnih velikih Jugoslovena. — Predlog se jednoglasno prima i odobrava.

Izrada programa za godinu 1926. Brat Vojinović predlaže u ime zbora župskih načelnika: 1.) da savez ne priređuje tekom leta većih oficijelnih priredbi, već da se proglasi VIII. svesokolski slet u Pragu, istodobno i našim sletom. — 2.) Savez neka priredi savezni prednjački tečaj, lakoatletske utakmice na jesen i tečaj za zimske grane našeg sustava. — 3.) Župe neka priređuju župske prednjačke tečajeve i posvete što više pažnje intenzivnom tehničkom delu. — 4.) U savezu vršiće se pripreme za učestvovanje naše vrste na međunarodnoj utakmici u Lyonu.

Brat Čedo Milić predlaže, da traje funkcijsko doba od skupštine do skupštine, i da se preko godine ne sme i ne može dati demisije, ako se za to nema važnih razloga. Predlog se jednoglasno prima, a važi za funkcionare saveza, župa i društava.

Zastupnik mariborske sokolske župe tuži se što nedostaje na skupštini izveštaj manjinskog odseka i upozorava, da je to pitanje s obzirom na naše pogranične krajeve neminovne važnosti. Preporučuje, da se posveti manjinskom delu u savezu i župama više pažnje. — Starešina br. Gangl izjavljuje, da će savezno starešinstvo paziti, da budu sva manjinska društva, kod onih društava, koja su ih uzela u zaštitu uvek podupirana, a u najkraće vreme izaće i manjinska marka.

Budući je dnevni red skupštine potpunoma iscrpan zahvaljuje br. starešina Gangl svim prisutnima na učestvovanju i ustrajnosti, koju su pokazali tako na predkonferencijama kao i na skupštini, te zaključuje skupštinu u 12 sati 30 min. pozivom na ustrajni i čim veći rad za skupni napredak Sokolstva iskrenim: Zdravo!

P. S.: Celokupan izveštaj pojedinih funkcionara biće štampani u sledećim sveskama «Sokolskog Glasnika».

Zapisnikar: Flegar.

† Brat Rudolf V. Novak

17. marta je nenadano umro jedan od najboljih sokolskih radnika Československe Obce Sokolske — brat Rudolf V. Novak.

Brat Novak se rodio 28. septembra 1886. Kao dak bio je već među naraštajem, a kasnije jedan od najagilnijih članova i sokolskih radnika sokolskog društva na Smichovu. Njegovo glavno delo bilo je posvećeno vaspitanju sokolskog naraštaja, kome se posvetio čitavom dušom. Za naraštaj osnovao je samostalan časopis, kojega je uređivao 19 godina. Taj časopis nosi ime «Naraštajske Besede», koje se raširiše po svim društvima. Izdavao je za naraštaj posebne knjižice i napisao istoriju sokolskog naraštaja. Čitavu nakladu knjiga za naraštaj, koja je već pre prevrata bila vrlo velika, izručio je imovini ČOS. bez ikakve oštete. ČOS. mu je 2. januara 1920. godine podelila svoju plaketu za njegovo veliko izvršeno delo na sokolskom polju.

Osim naraštaju, posvetio se istom požrtvovanošću i prosvetnom sokolskom delovanju. Izradio je nacrt za prosvetne škole, u kojima je bio najmarljiviji radnik. U časopisu «Narodna Politika» uređivao je dnevne sokolske vesti, i pored svega toga napisao je mnogo sokolskih knjiga sa bogatim sokolskim sadržajem. Spremao je veliko delo, sokolsku bibliografiju i sokolsku istoriju, i u sred toga posla podlegao je teškoj bolesti. Na selu ČOS. 13. januara, postade mu iznenada rdavo, našto je bio prevezen u bolnicu gde je 17. marta umro.

Čast njegovoj uspomeni!

VIII. svesokolski slet u Pragu

Pripreme za VIII. svesokolski slet se nastavljaju svom brzinom. Na sletištu radi dan i noć 1200 osoba. Prvi oblici ogromnog sletišta postaju vidljivi. U svim društvima i župama vrše se intenzivne pripreme za slet, članstvo vežba propisane vežbe, koje su doduše teške, ali ipak u većini društava dobro izvežbane. Isto tako vežba i naraštaj sa mnogo oduševljenja svoje vežbe, kojima se sprema za utakmicu. U Tyrševom domu imaju svoja sela dan na dan razni sletni odbori, kojih je 17 sa više od 1000 članova. Živo je i u vežbaonici Tyrševog doma gde se dnevno uzgajaju novi prednjaci. Sletski plakati biće u najkraće vreme razasani celom svetu. Sokolski velesajam je svoje propagandne plakate već razaslao, nagoveštajući time novo delo za ekonomsku samostalnost Sokolstva pod geslom: Svoj svome! Mnogo posla ima železnički odsek, koji mora da pripremi za prevoz naraštaja 750 kola sa 31 naročitim vozom i za prevoz članstva 1800 kola sa 82 naročita voza. Ako se pomisli, da se mora te naročite vozove uvrstiti među redovne, koji će morati biti prigodom sleta izdašno pomnoženi, vidi se ogroman rad, koji mora izvršiti železnički odsek. Ministarstvo saobraćaja ga u tome podupire svim sredstvima. Ministarstvo saobraćaja je izdalo tačna uputstva o poslovanju za sletskih dana, tako da će morati čitav aparat bez pogreške funkcionisati. Odsek za stanove mora se pobrinuti za prenočišta mnogobrojnom članstvu, te ima i on mnogo posla. Iz okoline dovoze u skladišta slamu, koju daruju razni Sokoli-posestnici, samo da omoguću čim bolji uspeh sletu u finansijskom pogledu. Sletski velesajam biće prvi put ureden prilikom svesokolskog sleta u tom obliku. Na velesajmu će pre svega izložiti svoje proizvode razne firme, koje izrađuju sokolske sprave i sokolske potrebštine uopšte. Izloženi biće nacrti raznih arhitekta za sokolske domove, letna vežbališta i igrališta. Mnogo firmi je prijavljeno, koje će izložiti uređaje pisarnica, knjižnica i drugih dekoracijskih predmeta. Isto tako biće mnogo zastupljene i firme, koje izlažu lekarske predmete.

Među jugoslovenskim Sokolstvom vlada živahno zanimanje za svesokolski slet, što dokazuju prijave. Do sada je prijavljeno oko 700 naraštaja i 6500 članstva. Među ovima je 1700 vežbača i 800 vežbačica. Neke župe još nisu poslale prijave za slet. Naš nastup u Pragu mora biti uzoran, radi toga neka posvete sva društva i župe najviše pažnje i pozornosti prostim vežbama članstva i naraštaja. Starešinstvo JSS. je pozvalo sve župe, da mu jave svoje želje što se tiče prevoza i učestvovanja našega članstva na sletu, radi čega neka društva poruče sve potankosti svojim župama. Svi učesnici na sletu dobiće od starešinstva JSS. naročite legitimacije za vožnju, što će se na vreme javiti župama. Sva daljna uputstva biće izdana u «Sokolskom Glasniku».

IZ STAREŠINSTVA JSS.

...m župama! 1.) Porez za godinu 1926. iznosi za člana godišnje 10 Din. Porez se mora uplatiti po propisima pravila JSS. — 2.) Sav zaostali dug društava mora biti uplaćen do 1. maja o. g. Članovi onih društava, koja

nisu uredila zaostalih dugova na porézu i 20 Din doprinosu, neće smeti učestvovati u Pragu. JSS. takvim društvima neće slati legitimacija za učestvovanje na praškom sletu.

Starešinstvo JSS.

XLIX. redovna sednica starešinstva JSS. 8. marta 1926.

Prisutni: Gangl, Čobal, Deu, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Košir, Krejči, Ludvik, Mužinova, Poženel, Švajgar. — Opravdani: Jamar, Zelenko.

Brat starosta izveštava o hitno izvršenim tekućim poslovima i o energičnom protestu, kojega je uložilo starešinstvo na nadležna mesta protiv proganjanju učitelja-Sokola. — Brat starosta spominje starešinstvo, da je 11. marta 5godišnjica smrti prvog staroste JSS. dr. Ivana Oražna. Spomen na tu godišnjicu vršiče se bez spoljnih svečanosti. Članovi starešinstva posetiće grob dr. Oražna i položiće nanj venac. — Na molbu društva za gradnju Sokolskog doma u Šiški, da se ga podupre kod njegove lutrije, zaključuje se, da se ustupi župi Ljubljana rešenje tog predmeta.

Izveštaj brata tajnika dr. Fuxa: Sokolsko društvo u Bjelovaru javlja savezu novoizabrani odbor; jednak izveštaj šalje sokolsko društvo Kragujevac. Župa Beograd šalje predlog za odlikovanje br. Korunovića saveznom plaketom. Predlog se vraća župi, da ga sastavi u smislu pravilnika. Župa Zagreb šalje imena novoizabranog starešinstva. Pripremni odbor svesokolskog sleta u Pragu izveštava, da ne može preuzeti garanciju za finansijski uspeh koncerata koje bi htele prirediti jugoslovenske sokolske muzike u Pragu. — Iz župe Novi Sad i Bjelovar dospeli su predlozi za glavnu skupštinu.

Brat blagajnik izveštava o visini 20 Din doprinosa i o prihodu Saveznog dana.

Brat dr. Krejči moli, da se ustupi dopis mariborske župe, odnoseći se na isključenje trojice članova, njegovom nasljedniku u rešenje.

Brat Švajgar izveštava, da je primio 278 statističnih iskaza; uređivanje katastra lepo napreduje. Statistika pokazuje u nekim krajevima opadanje, u drugim porast. Točan izveštaj dati će na glavnoj skupštini i u «Sokolskom Glasniku».

Na pitanje brata dr. Košira starešinstvo se u principu izjavljuje, da se rasprava o anatomiji i fiziologiji, koja izlazi u «Sokolskom Glasniku» izda kao knjiga. Nakladu neka preuzme Jugoslovenska Sokolska Matica.

Brat Deu izveštava o uspehu savezne lutrije.

Brat Ludvik saopštava, da je Ministarstvo Saobraćaja dopustilo 50 % popusta za učesnike na svesokolski slet u Prag.

Budući je današnje selo poslednje pred glavnu skupštinu brat starešina iskreno zahvaljuje svim članovima starešinstva na njihovom požrtvovanom radu u prošloj poslovnoj godini.

I. redovna sednica starešinstva JSS. 22. marta 1926.

Prisutni: Gangl, Čobal, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Košir, Ludvik, Marolt, Murnik, Poženel, Račić, Smertnik, Švajgar, Turk, Zelenko. — Opravdani: Jamar, Kandare, Mis.

Brat starešina otvara sednicu prigodnim pozdravom: Braćo! Otvarajući prvu sednicu na VII. glavnoj skupštini izabranog starešinstva JSS. Iskreno Vas pozdravljam. Smatram za svoju dužnost, da izrečem tom prilikom bratsku hvalu svoj braći, koja su bila u prošloj poslovnoj godini članovi našeg starešinstva, pa su po vlastitoj slobodnoj volji stupili iz naše sredine. Srdačna im hvala za sav rad, koji su požrtvovno vršili u korist naše zajedničke stvari, koji su sve svoje sposobnosti i svu svoju radinost posvetili rešavanju tekućih poslova i izvršavanju mnogih zadaća, koje su breme naših leđa.

Pozdravljam braću, koja danas po prvi puta stupaju u naš krug. Ove prostorije su mesto ozbiljnog i trajnog rada. Kad prestupim prag u savezni ured, ostaje izvan zidova i izvan mene sve što se ne sklada sa sokolskim bratstvom, neka ostane izvan tog bratstva sve u čem se moguće razlikuju naša osobna mišljenja. Sokolska zadaća je tako velika, važna i sveopšta, da moramo u interesu te zadaće imati stalno pred očima i duboko u misli samo to, što nam je svima zajedničko i sveto, što nas sve odano druži i čvrsto spaja u jedno telo i jednu dušu: u izvršujuć i inicijativni organ sokolske tvornosti.

Pozdravljam braću, koju je ponovno odlikovala naša glavna skupština svojim poverenjem, pa danas preuzimate stari svoj posao, bogati iskustvom, iskušani u radu, utvrđeni u istrajnosti i ne tražeći zadovoljštine svojoj požrtvovanosti. — Imenice pozdravljam brata načelnika, staroga sokolskog radnika, kojemu je volja zbora župskih načelnika opet otvorila vrata u savezno starešinstvo. Zadaća je i dužnost sviju nas, da opravdamo svojim radom poverenje našeg članstva, koje nas je postavilo na ta mesta, da to poverenje utvrdimo i dvignemo svojim radom u njega visokoj moralnoj vrednosti, što će nam biti moguće samo u primeru, ako ostaje stalna i trajna zvezda vodilja našem delu sokolsko geslo: *Osoba ništa — celina sve!*

Najvažnije zadaće, koje moramo izvršiti u ovoj poslovnoj godini, nam je zacrtala u dužnost glavna skupština. Te zadaće su moralnog i materielnog značaja i toliko su važne i velike, da će krepko razgibati naš sokolski život i najugodnije utjecati na naš narod. Redovi našeg Sokolstva su pročišćeni. Preostalo je zdravo zrnje, koje moramo gajiti skrbno i ljubavljju, da urodi bogatim plodovima. Hoćemo uzornog sokolskog života u svakom pogledu, hoćemo bogatstva kreposti, dubine iskrenosti, bratskih srca, otvorenih, vedrih duša. Naš unutarnji, duševni život, koji je neizmerna riznica svakog pojedinca, neka u svojoj celini i skupnosti prestavlja ogromnu moralnu silu našega Sokolstva. Uraditi moramo sve, da se to unutrašnje bogatstvo raširi i postane dostupno svima, koji stoje danas izvan naših redova, da će uzimati udela čitav narod, kojemu je Sokolstvo namenjeno. Vidljiv izraz tome, što u nama živi, su sokolske vežbe, kojim pretpisuje svrhu i smisao sokolski telesni uzgoj, koji je — reko bi — fizična strana sokolskog moralnog uzgoja. U pravilnom pojmovanju sokolskih uzgojnih zadaća si jedne bez druge ne možemo zamisliti, zato mora uzgoj telesne snage i uzgoj naše duševnosti ići usporedno, skladno, druga drugu dopunjujući, a obe odgovarajući potrebama našeg naroda. Takav sokolski rad, po svojoj velikoj vrednosti pravilno shvaćen po nama samima i smotreno izvađan u vežbaonici i pod vedrim nebom, utvrdiće i podignuti naše dobro ime, pridobiće nam novih prijatelja i osigurati nam još veći upliv na probuđenje svih narodnih fizičkih i moralnih snaga na razvojnou putu do savršenosti.

Treba je dakle pre svega nama svima harmonične saradnje, bratske uzajamnosti i tvrde volje, da ćemo jedan drugoga podupirati, jedan drugoga dopunjavati, svaki iz svog područja dodavati drugome području to, što je jedinstvu celine potrebno. Sva odeljenja i odbori imaće dovoljno samostalnog rada, a vezani biće međusobno zastupnicima drugih oseka odbora, da budu svi predmeti temeljito i svestrano izrađeni već u dotičnom odeljku, odnosno odboru, tako da će starešinstvo na svojim sednicama lako brzo i uspešno poslovati.

Najvažnije su dve zadaće, koje moramo najugodnije rešiti u toj godini: to je likvidacija našeg finansijskog pitanja i uzgoj svih pripadnika naše organizacije. U tim nad sve važnim dvim zadaćama moramo saradivati svi svojim snagama. Rešenje finansijskog pitanja leži u strogom zahtevu štednje i najkrajoj požrtvovanosti svega članstva po principu, da moramo biti i u materijalnom pogledu sami sebi najbliži. Nadam se, da će nam se na tim temeljima letos posrećiti likvidacija.

Uzgoju svih naših pripadnika neka služi Sokolstvo već po svojim osnovnim načelima. Osim toga je neizmerne važnosti za naš ugled i za naš poziv kao glavnog uzgojnog faktora u našem narodu — mogu da kažem — epohalan zaključak naše VII. skupštine o antialkoholnom pokretu, o kojega važnosti su dovoljno iscrpivo govorili već prijašnji TO., LO. i PO. Naše učestvovanje na međunarodnoj utakmici u Lyonu i na VIII. svesokolskom sletu u Pragu, u čiji uspeh ne dvojim, dignuće našu moralnu i našu fizičku tvornost i ostaviće najugodnije posledice.

Kao što vidite, braćo, moji su pogledi u bližnju budućnost optimistični. Od nas samih je odvisno, da ne budemo u tom očekivanju varani. — Ja Vam za svoju osobu obećavam, da će Vam biti moje skromne, doduše već prilično iscrpljene moći uvek na raspoloženju, a od Vas očekujem krepke i bratske potpore. — Budimo braća i sestre, budimo svima i svakome uzor požrtvovnih i discipliniranih sokolskih radnika, koji moramo toliko tačno i savetnije vršiti svoje poslove i toliko uzornije sokolski živeti, jer oči svijui uprte su u nas. Nadam se, da je tako i ostaće tako! U to ime svima i svakome bratski — Zdravo! (Odobranje.)

Brat starosta nastavlja: ČOS. javlja žalostnu vest, da je njen vredni i marljivi saradnik brat Rudolf V. Novak preminuo. Odbor Luksemburških gimnastičkih društava javlja, da je umro drug Alojzij Kayser, ustanovitelj i predsednik saveza, te podpredsednik međunarodnog gimnastičkog saveza. Obe vesti su nazočni slušali stojeći. Uskliku brata starešine: «Slava njihovoj uspomeni!» svi se pridružiše. — ČOS. izraziće se pismeno saučešće, dočim se uniji luksemburških gimnasta izraženo saučešće naknadno odobrava i uzima do znanja. — Konačno izveštuje brat starosta, da je na poziv dvorske kancelarije bio u Beogradu, radi preuzimanja mača kralja Aleksandra I. Predaja vršice se na želju Nj. Vel. kralja u Beogradu 11. aprila o. g. u 1/11 časova pre podne u beogradskom pozorištu.

Konstituiranje starešinstva izvršilo se sledeće: Predsednik prosvetnog oseka br. Josip Jeras bio je izabran već na skupštini; tajničke poslove preuzeće br. dr. Riko Fux; blagajničke br. Vliko Turk; statistiku br. Verij Švajgar; organizacijski osek br. Nande Marolt; zdravstvo br. dr. Alija Košir; gospodarstvo br. Josip Čobal; železnički osek br. Avgust Ludvik; pravni br. dr. Fran Kandare; građevni brat inž. Fran Zelenko; osek za zastave br. Božo Račić; osek za ozledni fond br. Nande Marolt; arhiv br. Bogumil Kazelj; manjinski osek brat dr. Tone Jamar; knjigovodstvo br. Lev Franke. Sednice starešinstva vršice se redovno svaki ponedeljak u 20 časova u zbornici JSS.

Uredništvo za Sokolski kalendar preuzima br. Verij Švajgar. Mesto urednika za «Sokolski Glasnik» ostaje privremeno nepopunjeno. Do konačnog rešenja toga pitanja ostaje u funkciji redakcioni osek. — Time je zaključeno konstituiranje starešinstva.

Brat starešina zahvaljuje svoj braći, napose pozdravlja br. Smertnika, koji dobrovoljno stupa u gospodarski osek.

Starešinstvo izriče pohvalu sokolskom društvu u Đakovu za sav rad, koji je izvršilo, da se je mogla naša glavna skupština bez smetnje i u redu održati. Ista pohvala vredi i nadležnoj župi «Strossmajer» u Osijeku, koja je učinila sve da je skupština ugodno potekla. Župa je priredila kao primeran zaključak skupštine lepo uspeu akademiju. Za to budi bratska hvala njoj i svim društvima, koja su na akademiji sudelovala.

Tajnik br. dr. R. Fux izveštava o tekućim poslovima. Izveštaj Sokolske župe Zagreb o razgovorima sa br. dr. Scheinerom se uzima odobrenjem do znanja. Društvo Česka Beseda u Daruvaru moli, da se njenim članovima (25 do 30 osoba) dopusti iste ugodnosti za slet u Prag. Zaključak: Iste ugodnosti mogu imati jedino kao članovi naših sokolskih društava.

Predsednik železničkog odseka br. A. Ludvik izveštava, da je došlo od Ministarstva Saobraćaja rešenje naše molbe, kojom se dopušta učesnicima u Prag 50 % popusta, koji je odlučno premalen. Zaključuje se uputiti novu molbu za 75 % popusta za vežbajuće članstvo i naraštaj. Radi direktnog podvoza potnika u Prag vodiće br. Ludvik pregovore sa «Putnikom».

Na brzojavnim pozdravima sa glavne skupštine JSS poslali su zahvalu sledeći: Njegovo Veličanstvo kralj Aleksandar I., prezident republike Čehoslovačke dr. Masaryk i Związek Sokolstwa w Polsce.

Savezni dan. VI. izkaz: Pančevo 500 Din; Čaplina 232 Din; Imotski 100 Din; Surdulica 200 Din.

Statistično odeljenje JSS.

ponovno upozorava svu braću župske i društvene statističare, da u najkraće vreme pošalju savezu «Velike statistične izveštaje 1925». Do danas primismo od 441 postojećeg sokolskog društva samo 316 izveštaja; nedostaje dakle 125 društvenih iskaza. Budući je iluzoran svaki ozbiljan rad na sastavljanju statistike saveza za 1925. godinu. Pošto doskoro četvrtina sviju društava neće da na vreme pošalje zatražene podatke, statistično odeljenje ovim putem poziva sva sledeća društva na njihovu dužnost prema savezu: i to bratska društva: Župa Banjaluka: Bos. Dubica, Bos. Gradiška, Kostajnica, Ljubija, Bos. Petrovac; župa Beograd: Arandelovac; župa Bjelovar: Daruvar, Kupinovac, Veliki Grdjevac, Garešnica; župa Celje: Braslovče, Polzela, Radeče, Smarje; župa Kragujevac: Gor. Milanovac, Kraljevo, Paraćin; župa Kranj: Medvode, Stražišče; župa Ljubljana: Bloke, Cerknica, Dolenja vas, Loški potok, Notranje gorice, Unek-Rakek i Vrhnika; župa Maribor: Dravograd, Jarenina, Prelog, Ruše, Slovenska Bistrica, Studenci, Sv. Lenart i Varaždinske Toplice; župa Mostar: Ljubuški, Podgorica, Risan; župa Niš: Aleksinac, Caribrod, Niš, Pirot, Prokuplje, Vranje; župa Novo mesto: Adlešiči, Škocjan; župa Rijeka: Srpske Moravice; župa Sarajevo: Breza, Travnik, Vlasenica; župa Skoplje: Berovo, Carevoselo, Dakovica, Đevdelija, Kičevo, Kratovo, Kosovska Mitrovica, Kruševo, Negotin-Vardar, Peč, Priština, Prilep, Radovište, Skoplje, Skoplje I, Struga, Stimlja, Sv. Nikola, Tetovo, Uroševac, Veles, Vučitrn, župa Split: Jelsa, Kaštel-Sućurac, Postira, Stankovci, Stobreč; župa Šibenik: Betina, Biograd, Dubrava, Knin, Nin, Pag; župa Tuzla: Bosanski Šamac i Modrić; župa Užice: Plevlje, Požega, Prijepolje; župa Veliki Bečkerek: Bašahid, Crepaja, Nova Kanjiža, Novi Bečej, Prelez, Srpski Hebej i Srpski Krstur; župa Zagreb: Bizeljsko, Čaglič, Jasenovac, Globoko, Kostanjevica, Kutina, Lipik, Raka, Sevnica, Sv. Križ, Vojnić; župa Zaječar: Negotin. — Sva spomenuta bratska društva najodlučnije pozivamo, da poštom pošalju svoje statistične izveštaje saveznom statističnom odeljenju. U protivnome slučajju statistično odeljenje će predložiti saveznome starešinstvu u brisanje sva ona nemarna društva, koja do najkasnije 15. aprila 1926. godine ne pošalju zatražene izveštaje. Potrebni statistični formulari «Veliki statistični iskaz» mogu se dobiti kod saveza u Ljubljani. Društva, koja formulare nisu svojevremeno primila ili ih pogubila, neka ih odmah naruče kod kancelarije JSS.

Sve župske i društvene matičare upozoravam, da do danas savez uprkos mnogih urgencija nije primio od 102 društava članskih spiskova i da mnogo društava, pa i župa nije upisanih u saveznom članskom katastru. Sa obzirom na to jedan veliki deo našeg članstva nema u slučajju kakve ozlede prava na odštetu iz «Ozlednog fonda» pa bilo da su i naplatili savezu ozledni porez. Zato pozivamo svu braću župske matičare, da vode u vidu župske članske

katastre, da odmah učine sve, da društva kojima nedostaju članski spiskovi najenergičnije pozovu na njihovu dužnost prema vlastitome članstvu, župi i savezu.

Zbor župskih statističara vršiće se u septembru ili oktobru u Zagrebu. Svu braću statističare pozivamo, da do toga termina izrade primerne predloge, kako bi se posao oko vodstva saveznog, župskog i društvenog katastra članstva, naraštaja i dece mogao obavljati najjednostavnije i najuspešnije, uz najmanje formulara itd., ali za ceo savez na jedan i jedinstven način. Predložci neka se tačno formulirani i potpuno obrazloženi pošalju najkasnije do 31. augusta 1926. godine saveznom statističnom odeljenju u Ljubljani.

Za statistično odelenje: Šva j g a r.

IZ TEHNIČKOG ODBORA JSS.

Pokusna utakmica za Lyon. U četvrtak, 25. o. m. pre podne vršila se pod vodstvom saveznog načelnika brata dr. Viktora Murnika u vežbaonici Sokolskog društva Ljubljana-matica (Narodni dom) pokusna utakmica za vrstu, koju će poslati JSS. na ovogodišnje međunarodne utakmice u Lyon. Pokusnoj utakmici su prisustvovala braća: Stane Derganc, Miha Oswald, Ivan Porenta, Josip Primožič, Đorđe Roknić, Srećko Sršen, Lev Štukelj, Petar Šumi, Stane Vidmar i Stane Žilič. — Sva braća su izvedbom propisanih vežbi dokazala, da su sposobna za prijem u utakmičarsku vrstu.

Zaključci sednice zbora župskih načelnika 14. marta 1926 u Đakovu.

1.) Zaključak prijašnjeg zbora župskih načelnika, da sme učestvovati na međunarodnim utakmicama samo onaj vežbač, koji je učestvovao na međuslatskoj utakmici, se anuliše.

2. Određuje se dan pokusne utakmice za Lyon: 25. mart 1926.

3.) Određuje se dan pokusne utakmice za Prag: 31. maj 1926. — Rezultate se šalje do 6. juna 1926 saveznom T. O.

4.) Određuje se odstotak kod pokusnih utakmica: isti kao kod Čeha, strogo po utakmičarskom redu ČOS. — 75 %.

5.) Razne priredbe, kao zasebni nastupi i akademije za Prag, mora se predložiti saveznom T. O. do 30. aprila 1926.

6.) Odore: Članice nastupiće u povorei lako i u narodnim nošnjama, dakako originalnim. — Ženski naraštaj nastupiće kod vežbe bez bječava (čarapa); produljiće se samo nekoliko bluza. — Sve ostalo tačno po propisima. — Odgovornost zato nose načelnici i načelnice.

7.) Letošnje priredbe JSS: a) savezni prednjački tečaj neka se priredi po praškom sletu; b) pokusne utakmice: 1.) za Lyon, 2.) za Prag; c) utakmice u lakoatletskim granama našega sistema neka se vrše jesenas; č) u zimi neka se vrši tečaj za zimske grane našeg sistema.

8.) Neke se vrše pripreme za štafetno trčanje mesta: Ljubljana, Zagreb, Beograd, Praga, Plzen, Brno. Pokusna utakmica u trčanju za spomenuto štafetno trčanje vršiće se 31. maja 1926.

IZ ŽUPA

VII. redovna glavna skupština sokolske župe «Petra Mrkonjića» održana je 15. februara o. g. u Banjoj Luci. Od 11 učlanjenih društava bilo je zastupano 6, a tome je glavni razlog slabe saobraćajne veze i razvučenost župe, koja pored Vrbaske oblasti zahvata još dve. Ovo je jedan od glavnih uzroka, da tako veliki uloženi trud daje srazmerno male rezultate. Pa ipak, te zapreke ne mogu uplašiti one, koji znaju i hoće da rade. Prošla godina bila je puna napornoga rada, pa ni uspesi nisu izostali. A za ovu godinu stvoren

je obilan program rada po kome bi se izvršilo ono što do sada, iz bilo kakvih razloga, nije bilo moguće. Odmah u mesecu maju 23. i 24. imade se održati naraštajski dan u Banjoj Luci, a tom prilikom će se održati i naraštajske utakmice za koje su pripreme već počele. Da bi učestvovanje vežbača na svesokolskom sletu u Pragu bilo što veće, poduzeće se u društvima sva sredstva. U toku leta imadu se po svim društvima održati društveni prednjački tečajevi. Septembra 5. i 6. održaće se IV. župski slet u Prnjavoru, sa utakmicom članstva. U oktobru se održava III. prednjački tečaj župe. Osim toga će se u toku proleća provesti revizija svih društava, a preko sve godine se moraju držati predavanja i nagovori članstvu i naraštaju po svima društvima. Eto to su važniji zaključci ove skupštine, koji će sigurno biti i izvršeni, jer je svaki podnešen posle ozbiljna razmišljanja, a primljen i sa oduševljenjem. Izveštaji funkcionara saslušani su sa mnogo pažnje, a nakon svakoga se razvila živa debata. — Naročitu pozornost pobudio je izveštaj načelnika brata Miletića, koji je otvoreno i muški izneo današnje stanje župe u tehničkom pogledu i sve greške počinjene u prošlosti i pokazao put kojim će se najbrže i najlakše sve poravnati i izbeći rdave posledice. Među najvažnije priredbe prošle godine spadaju župske utakmice u Prijedoru, manevar na planini Čorkovači, koji je iziskivao mnogo truda i žrtava, te drugi župski prednjački tečaj u Banjoj Luci, koji je dao lepe rezultate. Na kraju svog izveštaja pozvao je svu braću na rad, a naročito one stare tehničke radnike, da stvore svojim delima dobru i jaku zamenu sebi, a župi zdrave i čvrste temelje. I svu ostalu braću odbornike — rekao je brat Miletić — pozivam na rad i pozdravljam ih sa dva pozdrava: Zdravo! ako ste s nama, a zbogom, ako ste svoji. — «Zdravo!» bio je odgovor.

Iz župe Ljubljana. Sokolsko društvo Ljubljana-matica (Narodni dom) je priredilo dne 27. februarja t. l. izredno večerno slavo, ki jo je v svojem nagovoru pojasnil društveni starosta br. Bogumil Kajzelj: pozdravil je najstarejše brate Sokole, ki že dolgo vrsto let vztrajajo v naših vrstah. To so bratje: Peter Grasselli in Franjo Drenik (64 leta — od ustanovitve društva); nad petdeset let: Franjo Mulaček, Janko Drol, Filip Supančič, Dragotin Tekavčič, Ivan Hribar, Viljem Tomić, Jean Schrey, Urban Zupanec, Vekoslav Lilleg, Oton Pelan in Anton Virant; od 40 do 50 let: Anton Dečman, Jan Duffe, Veličan Fink (bivši načelnik), Adolf Hauptmann, Dragotin Hribar, Evgen Lah, Ivan Košenina, Srečko Magolić (bivši vaditelj), Viktor Rohrmann, Anton Sterlekar, Franjo Schiffrer, Ignac Verbajns, Josip Medved (bivši vaditelj), Josip Rebek, Ivan Vernik (bivši vaditelj), Jakob Zalaznik, Ignac Žargi, Janko Česnik, Matija Benčan (bivši načelnik), Uroš Kersnik, Vinko Čamer-nik (bivši vaditelj), Fran Šeber (bivši vaditelj), Ljudevit Mlakar, Ivan Ogo-relec, Anton Škof (bivši vaditelj), dr. Valentin Krisper, Josip Platnar, Rudolf Vesel, dr. Peter Defranceschi, Arnošt Bezenšek, ing. Anton Klinar, Lev Lavrič, dr. Danilo Majaron, Karel Pleiweis, Ivan Samec, Anton Slatnar, dr. Karel Triller (bivši društveni podstarosta in starosta Ljubljanske sokolske župe), Josip Turk, Anton Umberger, Oroslav Verovšek, Janko Schweiger, Fran Agnola, Angeloslav Francheti, Rudolf Tenente, dr. Anton Schiffrer, Matija Zamida, Fran Krapež, Josip Sekula in Fran Pretnar. To staro sokolsko gardo, ki naj nam služi za zgled in vzor sokolskega bratstva, sokolske vztrajnosti in zvestobe, je pozdravil z vznesenim govorom savezni starosta brat Gangl. Z mladeniško čilostjo in navdušenostjo se je zahvalil za lepo prireditel starina brat Grasselli, katerega iskrenim besedam je dodal nekaj zanimivih slik iz sokolskega življenja brat Francheti. Na večeru je izborno prepeval odlični pevski zbor Sokolov pod vodstvom brata Ferda Juvanca. Večer so posetili predstavniki in člani župnega starešinstva in vseh ljubljanskih sokolskih društev. Bil je lep večer, ki ga more prirediti samo iskreno bratstvo velike sokolske družine. Vsem bratom jubilentom: Još mnogaja leta!

Glavna skupština Šumadske sokolske župe održana je 14. i 15. februara te godine u vežbaonici bratskog društva u Čupriji. — 14. pre podne odeljenja aktivnih društava savnjivala su vežbe određene za slet u Pragu. Popodne je obavljena skupština župskog T. O. Najveća je pažnja obraćena sletu u Pragu. To je najviši forum za manifestovanje sposobnosti, snage, svesti i discipline naših članova! Šumadija ne sme izostati sa ove časne smotre! Sokoli Šumadske župe moraju biti što mnogobrojniji u ovome velikome jatu idealnih sinova svih slovenskih naroda. Ne zaboravljamo, da idemo kod prvih učitelja visoke Sokolske Misli i da se moramo pokazati dostojnim učenicima njihovim. Povešće se strogo računa o tome, kako će biti sastavljena reprezentacija Šumadije i učiniti sve da se osigura uspeh. — 15. februara prepodne, u prisustvu zastupnika starešinstva JSS. br. J. Čobala, obavljena je glavna skupština župe. Zastupljena su bila sva aktivna društva u župi. Posle pročitanih izveštaja razvila se vrlo živa diskusija o svima životnim pitanjima naše organizacije. Najvažnija tačka skupštinskoga rada bila je: definitivna likvidacija svega onoga, što ometa postavljanje sigurne osnovice za rad u nekim br. društvima i dovođenje ovih u okolnosti, pod kojima će moći manifestovati svoju latentnu snagu i sposobnosti. Uzrok neradu ovih društava je osustvo braće načelnika, koji zbog teškog materijalnog stanja napuštaju svoja mesta i odaju se poslovima, koji im obezbeđuju egzistenciju. Kako su oni gotovo svi nastavnici srednjih i stručnih škola rešeno je, da se preko JSS. od Ministarstva Prosvete zahteva bolje razvrstavanje ovih činovnika i time obezbedi jedan od najjačih uslova za bitno postojanje društva. Rad u svim društvima je zadovoljavajući. Oba pravca sokolskog vaspitanja su dobro zastupljena. — Obraćena je velika pažnja sanaciji materijalnih prilika JSS. i to istaknuto kao pitanje naše časti. Starešinstvo JSS. je svojim radom podiglo ugled našega naroda i učinilo velike usluge državi, koja ne pomaže našu organizaciju ni onda, kad je za to direktno obavezana. Van svake je sumnje onda, da mi sami moramo biti na svome mestu i prinesti sve žrtve za spasavanje naše ugledne organizacije od neminovne propasti, a sa tim spasti ugled i čast države, čijem smo napredku i jedinstvu najveća podpora i najsigurnije sredstvo! — Sa neznatnim izmenama izabrano je staro starešinstvo. Za starešinu je izabran br. Miloje Pavlović, profesor. Mnogo oduševljenih ovacija simpatije i ljubavi upućeno je starom starešini br. Stevi Nešiću, državnom savetniku, koji se gonjen službenim poslom morao odvojiti od svoje braće i sestara baš onda, kada je bio najpotrebniji. Za njegov trud i delo primernog Sokola starešinstvo JSS. ga je odlikovalo pohvalnicom i spomenicom ujedinjenja. I. Pavlović.

RAZNOTEROSTI

Brat Szczesny Rucinjski †. Jedan od najboljih i najodličnijih poljskih Sokola je umro. Brat Szczesny Rucinjski, načelnik krakovskog sokolskog društva i velike župe krakovske nije bio samo običan načelnik, već bijaše reprezentant sokolske misli i uzoran državljan. Više od 40 godina je istrajao u tvrdom sokolskom radu odgojivši mnogo stotina dobrih sokolskih prednjaka i prednjačica. Drugu Rucinjskome većnaja pamjat!

Veliki slet poljskog Sokolstva održaće se ove godine u Krakovu. Proste vežbe sastavio je brat Fazanoviez i vežbaće ih približno 3000 vežbača. Sa istim vežbama nastupiće poljsko Sokolstvo također na svesokolskom sletu u Pragu o. g. — Osim redovnih saveznih i župskih škola za prednjake, poljski je sokolski savez pokrenuo pitanje stalnih škola za prednjačice. Zaključeno je, da se održi u prvom redu savezna ženska prednjačka škola.